

Sammendrag

Transportytelser i Norge 1946–2019

TØI-rapport 1808/2020

Forfattere: Eivind Farstad, Bjørg L. Flotve og Kjetil Haukås

Oslo 2020 59 sider

Veksten i persontransportarbeidet er i 2019 beregnet til 0,5 prosent. Persontrafikkarbeidet med buss økte relativt mest, med 5,9 prosent. Persontransportarbeid på veg økte med 0,3 prosent. Godstransportarbeidet innenlands medregnet kabotasje økte med 2,9 prosent i 2019. Det var vekst i banegodstransporten med 3,7 prosent, sjøtransport med 3,0 prosent og vegtransport med 2,7 prosent, mens godstransport med fly gikk ned med 7,4 prosent. Eksklusive kabotasje økte godstransportarbeidet med 2,1 prosent i 2019.

Hovedtrekk

Veksten i utført persontransportarbeid i 2019 er beregnet til 0,5 prosent, sammenlignet med 1,1 prosent året før. Transportarbeidet for de kollektive transportmidlene gikk opp med 0,2 prosent, mens vekstraten for persontransportarbeidet med personbil er estimert til 0,3 prosent i 2019. Persontransportarbeidet med buss økte relativt mest, med 5,9 prosent. Lufttransport ble redusert med 2,4 prosent, mens sjøtransport ble redusert med 7,9 prosent. Tilt sammen utgjør transport med fly, båt og bane knapt 14 prosent av det samlede persontransportarbeidet. Vegsektoren (buss, bil og MC) har en markedsandel på 86 prosent av transportarbeidet. Luftfarten utfører sju prosent, bane (jernbane og sporvei) drøyt fem prosent, og båt og ferge drøyt én prosent. Disse andelene har vært relativt uendret helt siden 2010.

Det var en økning i den innenlandske godstransporten i 2019, etter en reduksjon året før, regnet i tonnkilometer. Økningen samlet for alle transportformer var på 2,9 prosent, medregnet kabotasje¹, sammenlignet med en reduksjon på 5,5 prosent året før. Banetransporten økte mest, med 3,7 prosent, mens sjøtransport og vegtransport økte med henholdsvis 3,0 og 2,7 prosent. Lufttransporten ble redusert med 7,4 prosent i 2019, etter en reduksjon i godstransporten med 27,5 prosent i 2018. Godstransportarbeidet estimert eksklusive kabotasje økte med 2,1 prosent i 2019. Veksten i godstransport på bane eksklusive kabotasje på veg, bane og luft utviklet seg på samme måte som for godstransport medregnet kabotasje, mens godstransporten på sjø ble redusert med 1,4 prosent.

Befolkningsveksten i 2019 var 0,7 prosent totalt, mens den for den yrkesaktive befolkningen (18–66 år) var på 0,6 prosent. Dette betyr at persontransportarbeidet i 2019 økte relativt sett litt mindre enn befolkningen, etter flere år med klart høyere vekst i transportarbeidet sammenliknet med befolkningsveksten. Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) steg med 0,9 prosent, og privat konsum i husholdningene økte med 1,3 prosent i 2019. Privat konsum til transport steg med 0,2 prosent, mot en reduksjon på 0,4 prosent i 2018. Konsum til transport økte ergo mindre enn annet privat konsum i 2019.

Ifølge Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks var gjennomsnittlig prisvekst 2,2 prosent i 2019. Tilsvarende tall i 2018 var 2,7 prosent. For transportsektoren var prisveksten 3,0 prosent i 2019, noe som var lavere enn i 2018 hvor veksten var 3,5 prosent. For privat transport var det størst prisøkning innen vedlikehold og reparasjon (2,7 prosent), mens

¹ Kabotasje omfatter gods på utenlandske transportmidler hvor godset er både lastet og losset i Norge.

kjøp av biler og reservedeler og tilbehør økte med mindre enn totalprisindeksen. Lavest prisvekst var det for drivstoff og smøremidler, med kun 0,5 prosent.

Alle transportformene i kollektivtransporten økte mer enn totalprisindeksen. Den største prisøkningen i 2019 var for passasjertransport med fly (10,8 prosent), med jernbane, trikk, bane som en god nummer to med en vekst på 6 prosent. I flere år har prisveksten i båttrafikken vært høy, og i 2019 er den nesten dobbelt så høy som totalkonsumprisindeksen, med 4,2 prosent. Lavest prisvekst i kollektivtransporten var det med buss og taxi, med 2,9 prosent.

Persontransport med bil

Det var registrert i underkant av 3,4 millioner biler i Norge ved utgangen av 2019. Antall biler økte med 61 500, noe som er en økning med 1,9 prosent fra året før. Av bilene var 2,8 millioner personbiler, 489 500 varebiler, 72 000 lastebiler og 16 000 busser. Antall personbiler som går på bensin ble redusert med nesten 16 000 biler, mens det ble 65 000 flere elbiler på vegene. Antall elbiler var 260 000 ved utgangen av 2019.

I løpet av 2019 ble det førstegangsregistrert 162 000 personbiler, ca. 12 000 færre enn i 2018. 122 500 personbiler og 16 500 varebiler ble vraket mot pant i 2019. Gjennomsnittsalderen for personbilene var 10,7 år ved utgangen av 2019, noe som er marginalt høyere sammenliknet med årene før, og gjennomsnittsalder ved vraking var i overkant av 18 år.

Trafikken på vegene økte med 0,3 prosent i 2019, noe som var om lag samme vekst som året før. Vanlig personbiltrafikk (egenkjøring) var om lag uendret fra året før, men det var en vekst i trafikk med utleiebiler (inkludert leasingbiler) på 8,5 prosent 2019. Det gjør at personbiltrafikken – inkludert utleiebilene – økte med 0,2 prosent.

Det var 3 579 registrerte vegtrafikkulykker med personskaide i 2019, en nedgang på 319 ulykker i forhold til 2018. Det ble skadd 4 358 personer i 2019, som var 583 personer, eller nesten 12 prosent, færre enn året før. Antall drepte i trafikken var 108 personer, noe som var samme antall drepte som i 2018.

Kollektivtransporten

I 2019 ble det foretatt drøyt 434 millioner bussreiser, en økning på 30 millioner bussreiser, eller 7,5 prosent, i forhold til året før. Transportarbeidet med buss gikk opp med 254 millioner personkilometer, eller 5,9 prosent, i 2019.

Trafikken med trikk i Oslo i 2019 var på 53 millioner reiser, en økning med 2 millioner reiser fra året før, mens Bybanen i Bergen fraktet 18,7 millioner passasjerer i 2019, en vekst på 25 prosent fra året før. I alt ble det foretatt om lag 192 millioner reiser med trikk og forstadsbaner i 2019, mot 189 millioner reiser i 2018.

I løpet av 2019 ble det foretatt 80,4 millioner reiser innenlands med tog. Det var 2,7 millioner flere enn i 2018.

Flytoget fraktet 6,7 millioner passasjerer til og fra Oslo lufthavn i 2019, noe som var ca. 140 000 færre enn året før. Flåmsbanen fraktet drøyt 939 000 passasjerer i 2019. Dette var andre året på rad med nedgang i passasjertallene, fra et rekordhøyt passasjerantall på 990 000 i 2017.

Antall passasjerer med bilferge og annen rutefart innenlands ble i 2019 redusert med 0,6 prosent, til 55 millioner passasjerer, i forhold til året før. Persontransportarbeidet på sjø ble

imidlertid redusert med mer, fra 1195 til 1098 millioner passasjerkilometer fra 2018 til 2019, det vil si en reduksjon på 7,9 prosent.

I 2019 ble det foretatt 13,2 millioner flyreiser innenlands, da medregnet reiser mellom luft- havner i Norge som en del av en utenlandsreise. Dette er en reduksjon på ca. 300 000 reiser, eller 2,4 prosent, fra 2018. Trekker man fra reiser innenriks som en del av en uten- landsreise, slik beregningsmåten har vært fram til 2016-utgaven av rapporten, var det registrert 9,6 millioner flyreiser innenlands i Norge i 2019.

Reiser til og fra utlandet

I 2019 ble det registrert 24,3 millioner flyreiser til og fra Norge, som var 300 000 flere reiser enn i 2018. Fergetrafikken til og fra utlandet var i underkant av 6,4 millioner enkeltreiser, som var en økning på 200 000 reiser. Antall reisende med tog over grensen var på 0,5 millioner i 2019, en reduksjon på 12,4 prosent sammenliknet med året før.

Godstransporten innenlands

I 2019 gikk den innenlandske godstransporten litt opp, etter en nedgang året før, regnet i tonnkilometer. Økningen samlet for alle godstransportformer var på 2,9 prosent, medreg- net kabotasje, sammenlignet med en nedgang på 5,5 prosent året før. Banetransporten økte mest, med 3,7 prosent, mens sjøtransport og vegtransport økte med henholdsvis 3,0 og 2,7 prosent. Lufttransporten ble ytterligere redusert med 7,4 prosent i 2019, etter en reduksjon i godstransporten med 27,5 prosent i 2018, i hovedsak pga. en omlegging av frakt av post f.o.m. 2018. Markedsandelene i godstransportarbeidet holdt seg tilnærmet uendret i 2019, med en sjøandel på 43,6 prosent, baneandel på 5,2 og vegandel på 51,1 prosent av det samlede transportarbeidet.

Godstransportarbeidet estimert eksklusive kabotasje økte med 2,1 prosent i 2019, sammen- lignet med 0,3 prosent reduksjon året før. Lavere vekst i godstransporten eksklusive kabo- tasje skyldes i hovedsak en reduksjon i sjøtransporten, med 1,4 prosent i 2019.

Samlede godstransporter på veg på norsk område økte med 511 millioner tonnkilometer i 2019, til 23 milliarder tonnkilometer. Dette inkluderer også den delen av godstransport- arbeidet i utenrikshandelen som foregår på norsk område.

I 2019 utgjorde banetransporten 3,0 milliarder tonnkilometer, en økning på 4,3 prosent, fra 2,8 milliarder tonnkilometer, i 2018. Godstransportarbeidet med skip var i 2019 på 62,5 milliarder tonnkilometer, som var en reduksjon på 2,7 prosent fra året før.

Markedsandelene i godstransportarbeidet inklusive kabotasje fordeler seg med om lag 51 prosent på veg, 44 prosent på sjø, og 5 prosent på bane. Det er under 0,05 prosent som går med fly.

Godstransporten til og fra Norge

Importert varemengde til Norge var 39,8 millioner tonn i 2019, som var om lag det samme som i 2018. Eksportert varemengde fra fastlandet var 56,8 millioner tonn i 2019, mot 57,7 millioner tonn i 2018, det vil si en reduksjon på 0,9 millioner tonn. Skip er fortsatt den dominerende transportformen i utenrikshandelen. Hele 83 prosent av denne godsmengden gikk med skip i 2019, mens 14 prosent gikk på veg, og 3 prosent på bane.

Samlet sett ble det eksportert 165 millioner tonn olje og gass direkte fra sokkelen i 2019, målt i oljeekvivalenter, sammenlignet med 170 millioner tonn i 2018. Eksporten av olje og gass i rør lå på 92 millioner tonn i 2019, mens skipene fraktet 73 millioner tonn. Målt etter vekt utgjorde eksport av olje og gass fra sokkelen 63 prosent av den totale eksporten fra Norge til utlandet i 2019. Det er en reduksjon fra en andel på 64 prosent i 2018 og 66 prosent av den totale eksporten årene før.